

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор

ТОВ «Видавництво «Світич»

О. О. Андрусич

“24” листопада 2023 р.

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти¹**

Назва курсу: Активний словник молодшого школяра: від навчальних втрат до досягнень.

Розробник: Видавництво “Світич”, Г. С. Остапенко.

Цільова аудиторія: учителі початкових класів, української мови та літератури; заступники директорів; консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників; студенти спеціальності “Початкова освіта”.

Обсяг: 12 годин / 0,4 кредиту ЄКТС.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета: навчити виявляти в учнів навчальні втрати в мовно-літературній освітній галузі; ознайомити з особливостями створення ситуації успіху для дітей з різними рівнями навчальних досягнень; пояснити важливість системної роботи зі збагачення мовлення учнів та учениць, зокрема вивчення фразеологізмів; ознайомити з ефективними прийомами та інструментами збагачення активного словникового запасу дітей, зокрема образними висловами й фразеологізмами; дати поради для планування щоденної роботи зі збагачення словника учнів початкових класів.

Напрямок: розвиток професійних компетентностей: знання навчального предмета, фахових методик, технологій; забезпечення і підтримка навчання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

- **професійно-педагогічна компетентність** — обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології щодо сприяння цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку; здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії;
- **мовно-комунікативна компетентність** – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування, вміння їх застосовувати; розвиненість культури

¹ Програму укладено відповідно до ст. 59 Закону України “Про освіту” та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженому постановою КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 року № 1133).

професійного спілкування; здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії;

- **психологічно-фасилітативна компетентність** — усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини; здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;
- **предметна компетентність (мовно-літературна галузь)** — здатність до використання предметних знань в освітньому процесі; здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання; здатність до інтеграції предметних знань з інших освітніх галузей;
- **психологічна компетентність** — здатність розпізнавати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів; здатність використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки дітей, розвитку їх "я"-ідентичності; здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів; здатність до формування спільноти учнів, у якій кожна дитина відчуває себе її частиною;
- **прогностична компетентність** — здатність до прогнозування результатів освітнього процесу;
- **організаційна компетентність** — здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку учнів; здатність до організації різних форм навчальної і пізнавальної діяльності учнів;
- **оцінювальна компетентність** — здатність до здійснення оцінювання результатів навчання учнів.

Очікувані результати навчання:

Учитель / учителька:

- знає, як виявити в учнів навчальні втрати в мовно-літературній освітній галузі;
- розуміє особливості створення ситуації успіху для дітей з різними рівнями навчальних досягнень;
- розуміє важливість системної роботи зі збагачення мовлення учнів та учениць, зокрема вивчення фразеологізмів;
- знає, як збагатити активний словниковий запас дітей образними висловами й фразеологізмами;
- ознайомлений / ознайомлена з особливостями планування щоденної роботи зі збагачення словника учнів початкових класів.

Документ, що видається за результатами навчання: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ КУРСУ

Форма роботи, обсяг	Зміст модуля
МОДУЛЬ 1. Навчальні втрати та їх надолуження на уроках української мови та читання Викладач: Ганна Остапенко. Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	▪ Ознайомлення з програмою курсу підвищення кваліфікації (презентація, короткий коментар). ▪ Представлення структурних елементів модуля. ▪ Діагностування навчальних втрат на уроках української мови та читання. ▪ Визначення пріоритетів у надолуження навчальних втрат. ▪ Збагачення активного словника дитини як важливе завдання вчителя початкових класів. ▪ Важливість вивчення фразеологізмів і поради для системної роботи зі збагачення активного словника учнів. ▪ Відповіді на запитання учасників навчання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
МОДУЛЬ 2. Ефективні прийоми збагачення активного словника учнів Викладачі: Ганна Остапенко, Світлана Шефер. Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	▪ Представлення структурних елементів модуля. ▪ Загальні рекомендації для збагачення активного словника дітей. ▪ Збагачення мовлення учнів образними висловами й фразеологізмами. ▪ Створення ситуації успіху для дітей з різними рівнями навчальних досягнень. ▪ Можливості ранкових зустрічей для збагачення мовлення учнів та учениць. ▪ Відповіді на запитання учасників навчання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.
МОДУЛЬ 3. Планування щоденної роботи зі збагачення словника учнів Викладачі: Ганна Остапенко, Світлана Шефер. Обсяг (кількість годин): 3 (лекція — 2, практичне заняття — 1).	▪ Представлення структурних елементів модуля. ▪ Поради вчителю на щодень: як оптимізувати навчальний план і надолужувати освітні втрати. ▪ Робота зі збагачення пасивного та активного словника дитини як щоденна практика. ▪ Використання онлайн-інструментів для поповнення лексики дітей. ▪ Рефлексія як інструмент саморозвитку учня і вчителя. ▪ Відповіді на запитання учасників навчання. ▪ Поточне діагностування у формі тесту.

Підсумкова робота Обсяг (кількість годин): 3 (самостійне робота — 2, підсумковий контроль — 1).	▪ Самостійне опрацювання тем курсу. ▪ Вихідне діагностування шляхом тестування.
Усього: 12 годин / 0,4 кредиту ЄКТС.	

Інформація про викладача

Ганна Остапенко, співавторка підручників “Українська мова та читання”, навчального посібника “Українська мова. Буквар”, співрозробниця та тренерка курсу “Наздоженемо: курс для подолання освітніх втрат у початковій школі” (організовано МОН та ГО “Освіторія”), засновниця альтернативної школи “Соняшник”, головна редакторка журналу “Джміль”.

Світлана Шефер, двічі сертифікований учитель (2020 р., 2023 р.), експертка із сертифікації вчителів початкових класів, експертка для проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, фіналістка Всеукраїнського освітньо-методологічного відбору “РодовідУчитель — 2023”, педагогиня з 32-річним стажем роботи.